

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1109 - 2023/1306
Toplantı Tarihi/Sayısı : 22.8.2024/44
Karar Numarası : 2024/800
Başvuran : O. H.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Marmara (Silivri) 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı, olaya dair kamera kayıtlarının silinmek istendiği, işkence ve kötü muameleyle ilgili yargılama sürecinin devam ettiği, Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakil edildiği, nakil işleminin gerçekleştirilmesi sırasında eşyalarının kaybolduğu iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran 6/6/2023 tarihinde kayda alınan ilk başvuru dilekçesinde özetle:

a. Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda işkence ve kötü muamele yasağına aykırı tutumlara maruz kaldığını, olaya ilişkin kamera kayıtlarının silinmek istendiğini, kendisinin ivedi bir şekilde Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini,

b. Nakil işlemi yapıldıktan sonra Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından eşyalarının eksik verildiğini,

c. İşkence iddiasına ilişkin yargılamaların Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinde devam ettiğini iddia etmekte ve mağduriyetlerinin giderilmesini talep etmektedir.

3. Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün 9/6/2023 tarihli cevabi yazısında özetle:

a. Başvuranın 13/4/2023 tarihinde Ceza İnfaz Kurumuna giriş yaptığı,

b. 13/4/2023 tarihi öncesinde meydana gelen olaylara ilişkin olarak Karabük T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun herhangi bir sorumluluğu bulunmadığından işlem yapılmadığı hususları belirtilmiştir.

4. Başvuran yasal süresi içerisinde yazılı görüşünü sunmamıştır. 4/7/2023 tarihinde Kurumumuza ulaşan ve 2023/1306 sayılı ile kaydedilen yeni başvuru dilekçesinde başvuran:

a. Önceki dilekçesindeki iddialarını tekrarladığını,

b. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK) tarafından 16/6/2023 tarihinde tarafına gönderilen yazılı görüşünü sunması gerektiğine dair yazı hakkında ne tür bir işlem yapacağını anlamadığını beyan etmiştir.

5. Başvurana 16/7/2023 tarihinde daha açıklayıcı olacak şekilde 15 gün içinde yazılı görüşünü sunması

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

gerektiğine dair yazı tekrar gönderilmiştir. Ancak başvuran yasal süresi yine cevap vermemiştir.

6. Başvuranın işkence iddiası bulunduğundan konuyla ilgili araştırmanın yapılabilmesi maksadıyla 28/10/2023 tarihinde Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğüne yazı gönderilmiştir. Ceza İnfaz Kurumundan alınan 1/11/2023 tarihli cevap yazısında özetle:

a. Başvuranın maruz kaldığını iddia ettiği olaylar üzerinden 90 günden fazla sürenin geçmesi sebebiyle kamera kayıtlarının silinmiş olduğu, bu nedenle kamera kayıtlarının bulunmadığı,

b. Konuya ilişkin adli soruşturmanın Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından yürütülmesinden dolayı adli makamlara intikal etmiş dosya hakkındaki bilginin Mahkemeden istenebileceği,

c. İdari soruşturmanın Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından yürütülmesinden dolayı görüntü kayıtlarına ilişkin bilgi, belge ve değerlendirmelerin adı geçen Kurumdan istenebileceği,

ç. Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu tarafından başvuranın iddialarına konu olaylar hakkında yürütülmekte olan herhangi bir soruşturmanın bulunmadığı,

d. Başvuranın eşyalarının 25/10/2021 tarihinde emanet eşya deposuna kaldırıldığı, başvuranın naklinden sonra eşyalarının başvurana eksiksiz olarak kargo yoluyla gönderildiği, başvuranın Ceza İnfaz Kurumunda kalan herhangi bir eşyasının bulunmadığı belirtilmiştir.

7. Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü'nün cevap yazısından idari soruşturma hakkında bilginin Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınabileceği anlaşılmıştır. Bu nedenle 20/11/2023 tarihinde Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yazı gönderilmiş olup 1/12/2023 tarihinde gönderilen cevapta Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü tarafından:

a. Başvuranın 6/4/2023 ve 7/4/2023 tarihinde işkence gördüğü iddialarına ilişkin olarak görevli personel hakkında Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinde yargılamanın devam ettiği,

b. Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda görevli personel hakkında idari soruşturmanın başlatıldığı,

c. Başlatılmış olan soruşturmaya Marmara Kapalı Ceza İnfaz Kurum Müdürünün muhakkik olarak görevlendirildiği belirtilmiştir.

8. Konuya ilişkin olarak yürütülen adli soruşturmaya dair bilginin Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinden alınabileceği anlaşıldığından, ilgili makama 28/12/2023 tarihinde bilgi talepli yazı gönderilmiştir. Ayrıca kamera kayıtlarına ve savcılık makamının değerlendirmelerine ulaşmak maksadıyla İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına 27/12/2023 tarihinde ve Silivri Cumhuriyet Başsavcılığına 9/1/2024 tarihinde bilgi talepli yazılar gönderilmiştir.

9. Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinin göndermiş olduğu cevap yazısındaki iddianamede:

a. Silivri Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 10/12/2023 tarihli yazıyla 2/10/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*Kasten yaralama*" başlıklı 86'ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan "*Kamu görevlisinin sahip olduğu nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde kasten yaralama*" suçuna istinaden iddianamenin hazırlandığı ve açılan kamu davasının devam ettiği,

b. Başvuran O. H.'nin müşteki olarak ifadesinin yer aldığı,

c. Şüpheliler hakkında 9/12/2022 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiği belirtilmiştir.

10. Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesi tarafından gönderilen yazıdan; başvuran O. H.'nin hâkimin reddi talebinde bulunduğu, talebinin reddedildiği, başvuranın talebin reddine itiraz ettiği, itirazın Silivri 1. Ağır Ceza Mahkemesinde incelenmekte olduğu hususları anlaşılmaktadır.

11. Silivri Cumhuriyet Başsavcılığının cevabi yazısından:

a. Soruşturma kapsamında iddianame düzenlenerek Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinde davanın açıldığı,

b. Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinin şüpheliler hakkında Cumhuriyet Savcısının doğrudan soruşturma ve kovuşturma işlemlerine başlamasına dair izin alıp alınmadığının tespitini ilgili makamlardan istediği,

c. Buna ilişkin olarak Silivri Cumhuriyet Başsavcılığı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından ceza infaz kurumu personelinin adli görev yapmasından dolayı 17/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri başlıklı*" 161'inci maddesinin beşinci fıkrasının; "*Kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk âmir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır (...)*" ve 26/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun "*Soruşturma ve kovuşturma usulü*" başlıklı 116'ncı maddesinin "*Bu kısımda yazılı memurların görevlerinden doğan suçlarından dolayı buldukları yer Cumhuriyet savcılığınca doğrudan doğruya genel hükümler dairesinde soruşturma ve kovuşturma yapılır.*" şeklinde olduğu, bu kapsamda cumhuriyet savcılarının doğrudan doğruya soruşturma yapabileceğinin belirtildiği,

ç. Şüpheliler hakkında soruşturma işlemlerine başlanıldığı,

d. Silivri Cumhuriyet Başsavcılığından Bakırköy Adli İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonuna gönderilen dosyada, şüpheliler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*İşkence*" başlıklı 94'üncü ve "*Görevi kötüye kullanma*" başlıklı 257'nci maddelerinden ek kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiğinin ifade edildiği,

e. 9/12/2022 tarihinde Silivri Cumhuriyet Başsavcılığınca, şüpheliler hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği hususları anlaşılmaktadır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

12. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Yargı Yetkisi*" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

"Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır."

13. Anayasa'nın "*Mahkemelerin Bağımsızlığı*" başlıklı 138'inci maddesi şöyledir:

"Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

14. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Kurumun görevleri şunlardır:

(...)

h) *İşkence ve kötü muamele ile mücadele etmek ve bu konuda çalışmalar yapmak,*

i) *İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak,*

i) *Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek,"*

15. Aynı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

16. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar*" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

17. Mezkûr Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda;

(...)

ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı,

(...)

yönlerinden incelenir."

18. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

19. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

20. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

21. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

22. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun "*Kovuşturmayaya Yer Olmadığına Dair Karar, İtiraz ve*

İddianamenin İadesi" başlıklı 172'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"(1) Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir. Bu karar, suçtan zarar gören ile önceden ifadesi alınmış veya sorguya çekilmiş şüpheliye bildirilir. Kararda itiraz hakkı, süresi ve mercii gösterilir.

(2) Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak yeni delil elde edilmedikçe ve bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmedikçe, aynı fiilden dolayı kamu davası açılmaz."

23. 7/10/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un "*Asliye ceza mahkemesinin görevi*" başlıklı 11'inci maddesi şöyledir:

"Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza hâkimliği ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere asliye ceza mahkemelerince bakılır."

24. Başvuran Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda işkence ve kötü muamele yasağına aykırılık teşkil eden tutumlara maruz kaldığını iddia etmiştir. Başvuranın iddiasıyla ilgili olarak başvuru dilekçesi, dilekçenin ekleri ve muhatapların cevapları incelendiğinde; işkence ve kötü muamele iddiasına konu olayın Savcılık makamına intikal ettiği, Savcılık makamı tarafından ilgili personel hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "*Kasten yaralama*" başlıklı 86'ncı maddesi uyarınca iddianame hazırlandığı, yine Türk Ceza Kanunu'nun "*İşkence*" başlıklı 94'üncü ve "*Görevi kötüye kullanma*" başlıklı 257'nci maddelerinden ek kovuşturmaya yer olmadığı kararı verildiği, kasten yaralamaya dair yargılamanın Silivri 5. Asliye Ceza Mahkemesinde devam ettiği anlaşılmaktadır.

25. Anayasa'nın 9'uncu ve 138'inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

26. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinde ise, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmediği hükme bağlanmıştır.

27. Başvuranın iddiası yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, konunun yargı yetkisi kapsamına giren iş ve işlemlerden olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'inci maddesi uyarınca söz konusu iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

28. Başvuranın Marmara 5 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan nakledilirken eşyalarının eksik verildiği iddiası da bulunmaktadır. Muhatap Kurum tarafından gönderilen yazının ekinde eşyaların alındığına ve teslim edildiğine dair makbuzlar yer almaktadır. İki makbuzda da teslim alan kişi olarak başvuranın ismi yer almakta, tarih ve saat bilgileri bulunmaktadır. Bu bağlamda başvuranın eşyalarının kendisine teslim edildiği anlaşılmış olup açıkça dayanaktan yoksun olan iddianın kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

22/8/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye